

**Polemika o kompaktáta II:
přijímání dítek, *facultas* českým
a moravským kněží**

Communio parvulorum a text kompaktát

- Biblická slova, že bez jezení těla a pití krve není věčný život, vztahují utrakvisté záhy na **všechny bez rozdílu**
- Schválení *sub utraque specie* v kompaktátech: „*ti a ty, kteříž takový obyčej mají, přijímati budou pod obojí způsobú mocí pána našeho Jesu Krista a církve, pravé choti jeho...*“
- Zmínka o předpokládané licenci (*facultas*) kalicha českým a moravským kněžím: „*... svatý zbor kněžím řečených království a markrabství, aby podávali lidu pod obojí způsobú, těm totiž osobám, kteréž v letech rozomných jsúce, poctivě a nábožně žádali by, moc k jích požitku a spasení v hospodinu dá...*“
- Kompaktáta jasně hovoří o plném sjednocení se Čechů a Moravanů s církví vyjma přijímání podobojí

Tak nějak to mohlo vypadat...

Přijímání podobojí jako typické porušování kompaktát po r. 1436

- Již v roce 1438 Jan Palomar: „*Preterea communicatio parvulorum, cum in compactatis non sit permissa et ritus universalis ecclesie ei obsistat, practicantes eam faciunt contra compactata...*“
- Prokop z Plzně r. 1447: „*Item communicant illos, qui non habent usum communionis, et parvulos, quod est contra compactata.*“
- Jan Papoušek (1449–1453): „*Secundo, nullus communicetur fatuus aut parvulus ante usum rationis.*“

- Jan Palomar (1451/1452): „... *infatulis in die baptismi et primo anno, et infantuli aetate exhibuerunt, vel si etiam adultis sine aliqua praeparatione, sine confessione, exeuntibus de thabernis et forte de inhonestioribus locis...*“
- Eneáš Silvio Piccolomini r. 1451: „Bylo jim (kněžím) zakázáno podávat svátost oltářní *nemluvňatům a slabomyslným, a přece podávají.*“

... a r. 1462: „... *dietkám a bláznóm rozdávají, nébrž i přinucují, a těm, ježto přijímati nechtie, pohřebu bránie; a to jest proti kompaktátóm.*“
- Hilarius Litoměřický r. 1462: „... *expresse dicitur in compactatis: ,Communicabunt illi, qui talem usum habent', sed parvuli non usum habent (...)* inferius in *compactatis dicitur: communicabunt illas personas, quae in annis dicretionis constitutae reverenter postulaverint...*“

O přijímání dítek a *De communione parvulorum* M. Lupáče (1439–1449)

- Reakce na argument, že kompaktáta hovoří o rozumných letech: „... *to slovo („v letech rozumných“)* *není ani pro nás napsáno, aniž ještě místa to slovo má, než tepruv měla býti dána svoboda všemu království, kněžím protivným i všem lidem (...)* *Neb my již máme na to kompaktáta a těmi svým nepřátelom dovodíme. Ale ten list mělo dáti koncilium na to, aby všichni v království a v markrabství přijímali pod obojím způsobem, ale nedali ještě. A v tom by tepruv listu mělo býti to slovo o letech rozumných, ale ne v kompaktátách.*“

- Reakce na argument, že v kompaktátech není *communio parvulorum* nikde výslovně schváleno: „: „*Ať tedy protivníci Krista a nepřátelé zanechají přijímání pod pouze jednou způsobou, poněvadž ve všech kompaktátech se nenachází ani nejmenší zmínka učiněná o takovém přijímání...*“
- Historizující argumentace: „*Přece nikdy nepřikázali opomíjet přijímání dětí, jak vyplývá z článků jejich výnosů, dokonce ani císař, neboť jsme přece i v přítomnosti císaře často mnohokrát říkali, že to přijímání dětí máme z kompaktát. A přestože se legátům a císaři řečené přijímání nelíbilo, přesto nám jej nikdy nezakázali...*“

Další příklady z Lupáčovy teologické dílny...

- *„... kompaktáta stejně dobře znějí jak pro přijímání dítek, tak dospělých mocí pána našeho Ježíše Krista a církve, jeho pravé snoubenky. Říká se přece jednoduše: ‚Ti a ty, kteří takový způsob mají, budou přijímat pod obojí způsobou.‘ Tam přece dítká mající takový zvyk nejsou vyloučena, ale zahrnuta.“*
- *„... papež nerozumí kompaktátům, jelikož ten slib neboli povolení nebyl, ani **neměl být vydán pro nás, nýbrž pro nepřátelské kněží celého království, kteří neinklinují k přijímání dítek. Legáti by nám o dítkách nedali souhlas, ani koncil, tudíž kvůli nepřátelským kněžím je zmínka o letech rozumných, ne kvůli nám či našim kněžím, kteří přijímání dětí toutéž vírou, z víry a příkazu Krista, dodržujeme, jako přijímání dospělých skrze vše.**“*

Závěrem: rozdílná interpretace *facultas*

- **Nová licence kalicha utrakvistům** po vydání dekretu *Ut lucidius videatur*?
- **Povolení kalicha** všem těm, na něž se nevztahovala dohoda o přijímání podobojí v kompaktátech, tj. **katolíkům**?
- Zatímco prvně uvedená myšlenka byla vlastní všem katolíkům, v případě utrakvistů se prozatím můžeme jen dohadovat

